

Reactie vanuit het Hizmet-overleg namens de Hizmet-beweging Nederland op de nota van wijziging Wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties

30 juni 2021, Amsterdam

Het landelijk Hizmet-overleg is gevraagd te reageren op het conceptwetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties. Wij onderschrijven het uitgangspunt dat ondermijning van de Nederlandse democratische rechtsstaat, ongewenste buitenlandse beïnvloeding, terrorismefinanciering en witwassen tegengegaan moeten worden. Vanuit het Landelijk Hizmet-Overleg vinden we het een goed voornemen om handhavinginstrumenten tot stand te brengen die onze democratische waarden, fundamentele vrijheden en mensenrechten in stand blijven houden. Hiertoe dient elke democratische mogelijkheid benut te worden. Waar mogelijk proberen wij vanuit de Hizmet-beweging middels onze activiteiten een constructieve bijdrage te leveren aan de sociale cohesie, dialoog en toenadering in ons land. Wij zijn van mening dat deze inspanningen bijdragen aan het tegengaan van radicalisering¹ & polarisering.²

Dit gezegd hebbende zijn wij van mening dat het huidige wetsvoorstel op meerdere facetten anders geformuleerd kunnen worden om enerzijds de uitvoerbaarheid te vergemakkelijken en anderzijds het draagvlak te vergroten.

Allereerst willen we mededelen dat de formuleringen in het wetsvoorstel te wensen overlaten op meerdere facetten. Dit is een belangrijk aandachtspunt om enerzijds de uitvoerbaarheid te vergemakkelijken en anderzijds het draagvlak onder burgers te vergroten. Wij denken dat het goed zal zijn als de abstracte en algemene formuleringen in dit wetsvoorstel zo veel mogelijk concreter aangeduid worden zodat de uitvoerders zonder al te grote problemen naar de geest van de wet kunnen handelen en om eveneens te voorkomen dat er verschillende interpretaties gaan ontstaan tijdens de handhaving. Eveneens zijn wij van mening dat dit wetsvoorstel zich niet alleen dient te beperken tot religieuze organisaties, maar alle maatschappelijke organisaties hierin meegenomen moeten worden zonder enige vorm van uitzondering. Dus in gelijke gevallen gelijke behandeling, in de geest van onze grondwet.

Ook zal het ten bate van voornoemd voornemen zijn als het niet enkel om donaties uit onvrije landen gaat, maar donaties uit alle landen die hier in ons land worden aangewend voor onwenselijke activiteiten zoals hierboven in de wet is beschreven.

Ondanks de beperkte reactietermijn maken wij graag gebruik van deze gelegenheid om een korte reactie te formuleren op de concepttekst van de Nota van wijziging Wetsvoorstel transparantie maatschappelijke organisaties.

Problematische aspecten wetsvoorstel

Bij meerdere aspecten in dit wetsvoorstel hebben wij bedenkingen. In het bijzonder gaat het om de vraag in hoeverre deze wet de grondwettelijke vrijheden ondermijnt, primair de godsdienstvrijheid welke het toestaat om een godsdienst te belijden en beoefenen. Het vertrekpunt voor dit wetsvoorstel was de Parlementaire ondervraging naar ongewenste beïnvloeding van maatschappelijke en religieuze

¹ Fethullah Gulen in NRC: 'Dit moeten wij, moslims, afwijzen' <https://www.nrc.nl/nieuws/2015/12/19/dit-moeten-wij-moslims-afwijzen-1569828-a205404>

² Boodschap na terreuraanslag op Samuel Patty <https://fethullahgulen.nl/boodschap-van-fethullah-gulen-over-de-veroordeling-en-condoleance-van-de-moorden-in-frankrijk/>

organisaties in Nederland (POCOB), waarbij religieuze organisaties, hoofdzakelijk moslims vanuit moskeeorganisaties, zijn gehoord. Dit wetsvoorstel is daaruit voortgevloeid en dat wekt daardoor de schijn van eenzijdige gerichtheid, wat niet past binnen een democratie. Hoewel het wetsvoorstel deze eenzijdigheid probeert te omzeilen door enkele begrippen en normeringen breder te formuleren, denken wij dat hierin te ver is gegaan en dat hierdoor het conceptwetsvoorstel sommige te vage formuleringen in zich herbergt.

Er wordt niet expliciet gemaakt:

- Wat wordt verstaan onder 'problematisch gedrag' (zie blz. 2) en op welke specifieke gronden er wat buitenlandse giften betreft bij maatschappelijke organisaties navraag gedaan kan worden.
- Op basis van welke gronden zal het OM vervolgstappen ondernemen? Er wordt gesproken over 'ernstige gedragingen' (zie blz. 6) waarna 'vrijheid van meningsuiting' als voorbeeld wordt aangegeven terwijl dat juist iets is waar de grenzen ervan discutabel zijn. Kan het verband hiertussen nader gespecificeerd worden?
- Hoe zal de handelswijze van het OM zijn? Uit de notering 'Daarbij zal doorgaans, maar niet altijd, sprake zijn van een bepaalde structuur of regelmaat' (blz. 6) is dit niet op te maken.
- Ook lezen we over 'onwenselijk gedrag' dat hieronder begrepen kan worden 'het afwijzen van de democratische rechtsorde als samenlevingsvorm of het verketteren van andersdenkenden, het aanzetten en (indirect) oproepen tot haat of discriminatie'.
- Wanneer is een donatie substantieel genoeg om aangemerkt te worden als problematisch?

Tot slot

Het Hizmet-overleg is van mening dat wanneer er rekening wordt gehouden met de opmerkingen zoals die hierboven zijn vermeld, dit enerzijds het draagvlak zal doen toenemen en anderzijds de uitvoerbaarheid van deze wet kan vergroten. En dit zal bijdragen aan het behalen van de doelstellingen zoals met de wet wordt beoogd.

Gezien de beperkte reactietijd zijn wij genoodzaakt onze reactie hierbij te laten. Mocht er behoefte zijn naar aanleiding van deze reactie voor nadere toelichting, dan vernemen wij dat graag van u.

Wij wensen u veel succes en wijsheid toe in deze.

Hoogachtend,

Het landelijk Hizmet-overleg, *het overlegorgaan van de Hizmet-beweging Nederland*